

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 9

Fylke: Sør-Trøndelag

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Agdenes

Emne: Lauving

Bygdelag:

Oppskr. av: Arne Elven

Gard: Elven

(adresse): Fjansstorfjorden

G.nr. 44 Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

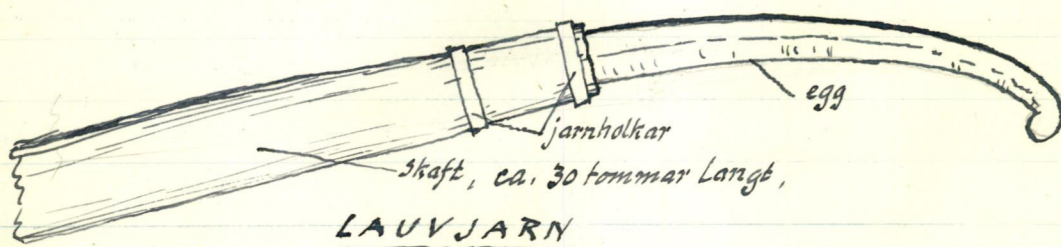
A.

1. Det bli ikkje like lauv - til vauleg - her i bygda no. F. eldre tid var lauvet rekna til vauleg arvitt for; men i dei år højavlinga slog feie vart det nokke likeje meir lauv enn vauleg.

Så seint som ikring år 1880 var lauv-faking vauleg arbeid her hos oss; men frå den tid slutta dette heilt. Elles var det berre på særskilde gardar det vart likeje lauv, avdi det ikkje var notis å ta på dei fleste stader. Under siste verdenskrig vart det ikkje likeje lauv av den grunn at det var tenapt om for eller for skuld tilhøve under krigen. Her på vår gard tok vi lauv nokre år under krigen; men det var kanskje helst av gausal "bradisjon" og mindre av naudsyn. Ingen andre i bygda tok lauv.

2. Lauvfakinga gjekk for seg i "håvolla" eller bort mot jonsok. Det vart likeje helst bjørklauv, men elles vart medlikeje om lag alt slags lauv som var for handa - osp, silje, older^{rogn}; men ikkje vie - . Arbeidet var kalla lauv-faking.

3. Som reidskap var brukt „lauvjarn“, ein slags storvokur teniv laga til slikt bruk, ca. 9-10 tommar lang og 1½ tommar breid og noko krøkt mot egga, så egga var på den innvendige kant, på framside enden ein framkrøkt lupp, som var til å krøke over kvistau med, så ein på den måte kunde brygge dei ned og få i dei med v. hands.

4. Et skogjen mere ein på dyrka jord, og ein gjerne vil få han bort, bli bra hogge ned, men i utmark der ein plar ta lauv liksom årvisst, bli ikkje bra hogge ned, men ein tek da det meste av kvistau. Lauvsleg som skal nyttast for lauvfaking må ein alltid ta toppen av, og da veks det ut rikeleg av nye kvistar, som er fakaude om 2-3 år. Deretter veks det ut nye kvistar. Sleg som skal vera til lauvfaking må solis shellast særskild til det. A rispe - rapa - lauvet har ikkje vore brukt. Heller ikkje å gjerde ein lauvfakingstrea; dei er jamt så store, at dei verjer seg sjølv mot krøker. Noko særskild verd framom auna he har vel ikkje denne lauvfakingsslegjen på auna vis ein at ein der littare kan finne krøkar eller yause skapnader til gagnsmed.

5. Lauvet har her vore ikkje berre i kjer, som vart tungd til kruk på tre, på

nabban' som stod att etter Lauvkvistau'.

Det er skade at det kjem regn eller vete (dogg) på Lauvet, når det heng til turt; det bli da grått og svart. Ein tok det heller inn for lidlegg, enn at det var blått av regn og dogg. Å "stakke" Lauvet har aldri vore brukt, heller ikkje å legge det til turk utpå snarkja. Å få "gjera" Lauv har vel ikkje vore meininga; men kunde vel vore, avdi det ikkje har vore livse til nokk turk.

6. For å få Lauvbejra heim vart dei her lagd i fang - opp til $\frac{1}{2}$ tūndrad -, keipa Lauvan, og denne tūndken, eller rullken, vart så rulla nedover lida til fjara - inn i båt og rodd heim og det så snart som smule, når det var folleg turk. Duquad på Lauvbeid har vi ikkje høvt.

7. Lauv har vore likeje der det var stog til det suten det var kalla på innmark eller utmark. Både kvinnfolk og karar var med. Karar' høg ned Lauvkvistau', og kvinnfolkja batt saman til bejeru.

8. Etter heimføringa vart Lauvet lagd saman på særskild leu eller rom, ikkje tunder eller samanslupa med køyet. Her brukte dei Lauvet berre åt sauer og geiter, eit bejeru om dag åt 2-3 dyr på fyremiddagen.

9. Bjørklauvet er vel likrom det beste; elles bli - som fyr nemnd - likeje mest all slags Lauv inn her.

10. Plu til Lauvtaking er det ikkje her. Her finns såvidt nokre gamle alunkre, men eg kan ikkje skyna det bejem oppo nye tre, og dei døyr vel helst ut om ei stutt tid.

11. 12. 13. 14. 15. Ikkeje fellekskap med Lauvtaking

3.

Rakalaw har ikkejore vore brukt til fôr.
Det er alltid galusa og er rekna å ha
lite verd som fôr; men det har liiddels
vore samla nedfalle låv til skro
under snøfjell.

1730

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING